

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedezményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlár sora 20 kr.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

Kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt, hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Leszámolás.

(Sz. N.) A bizalmi vita ismét egygyel szaporította az ellenzék teljes vereségeinek a számát. Félig halva született és rövid, de velőtlen tengődés után végelgyengülésben mulik ki a baloldalnak a legújabb nagy akciója, melyre oly sokáig és annyi applommbal készült.

Megverettünk ma, éljen a holnap! Így variálják ők a meghalt királyról és élő utódjáról szóló idézetet. Csakhogy nálunk az élő holnap is alig egy pár nap múlva mindannyiszor rögtön a vereség s halál torkába potyog. Egyik ütközetről a másikra hitegetik, csalogatják elvtársaikat, választóikat, akik egyre várják azt a híres leszámolást, azt a borzalmas elsöprést, melyet Apponyi-Kossuth-Zichyék — hol egyenként, hol együttesen — rendezni fognak a kormánypárttal szemben.

Most tehát ismét vége egy sovány illúzióknak. Éljen a legközelebbi! Ez pedig, ha nem csalódunk, a quota-harez akarna lenni. Ugyan miből tengődnék a balközép még a szélsőbal, ha ez az esztendő véletlenül nem a kiegyezés jegyében születik? Mivel galvanizálnák a

hívek megcsappant érdeklődését, százszor csalódott várakozását, ha olykor egy-egy személyes harc nem akadna? Vagy vajjon a tisztelt néppárt mit csinálna, ha nem élhetne tetszése szerint az interpelláció szép jogával? Azaz — pardon! Hiszen szó, ami szó, a néppártnak vannak elvei. Hogyne volnának? Hát az antiszemitizmus, a revízió, a reakció nem elv? Elvnek untig elég arra, hogy mindjobban lejárássa a követőit. Bizony Zichy Nándorék legádázabb ellenfelei sem lettek volna képesek oly alaposan diszkreditálni ennek a pártnak — valaha esetleg fennállott — nimbuszát, mint tették azt saját matedorjai, akik csak a minap nyíltan és ismételten bontották ki a legfeketébb reakció zászlóját.

Kossuthékról talán jobb nem is beszélni. Szegényeknek az akcióképessége régtől fogva a minimumra redukálódott. Ők jóformán már csak közbeszólásokban remekelhetnek és várva várják a kiegyezési hadjáratot. Majd akkor újból megmutatják, hogy ők, a dicsők, mi mindenre — nem képesek. Apponyi Albert gróf nemzeti pártja

arról nevezetes, hogy a mostani vita során megfedkezett a híres nemzeti aspirációkról. Vagy lehet, hogy nem fedkeztek meg, de szándékosan agyonhallgatták, mert nem volt róluk mit beszélni. Hiszen ami lényeges és nem árnykép volt bennük, azt a kormány mind megvalósította. A párt tehát arra szorított, hogy lehetőleg legsötétebbre festette az ország pénzügyi és erkölcsi helyzetét, becses anyagot szolgáltatván ekként a magyar nemzet külső, belső ellenségeinek. A vezér maga ősrégi sérelmeket és panaszokat melegített föl és programjának kopott bundájára egy új, még pedig agrárius foltot varratott.

Ennyi az egész. Sem egyenként, sem összesen többet — se jót, se rosszat — nem mondhatunk az ellenzéknek e lefolyt bizalmi vita alatt viselt dolgairól. És azután még mondja valaki, hogy az ellenzéken nincsen pezsgő életképesség, vagy merje valaki állítani, hogy mai balpártjaink közül már alig van egynek is igazi létjogosultsága . . .

Az ellenzéknek ez igazán siralmas vergődésével szemben áll a szabadelvű párt fényes sikere. E párt most is

TÁRCZA.

A balázsfalvi oláh gyűlés.

(Részlet Gracza Györgyék „1848—49-iki Magyar Szabadságharc Története”, most megjelent nagy munkájából.)

A pesti március 15-iki események hírére riadó lelkesedéssel fogadta az erdélyrészi magyarság. Az „unió” örömkialtásától visszhangzottak a hóborított berecek, a pázsitos völgyek. Még az oláh nép is örült, hogy végre az ő kezéről is lehull a jobbágság bilincse. S ezen érzelmeinek az első, április 30-iki balázsfalvi román gyűlésen külső kifejezést is adott, midőn üdvözölte az uniót. Csak a szászok maradtak hallgatagon, s gyanakodással fogadták az ujjaalakulás híreit.

A szász faj bevándorlása óta mindig elkülönözve állott Erdélyben. A Királyföld, a melyet gazdag városaival és virágzó községeivel elfoglalt, állam volt az államban. Az élelmes faj körülbástyázta magát mindenféle kiváltságokkal, egy rangba furakodott a honalkotó magyar és székely nemzettel, de azért mindig idegenül viselkedett Erdély iránt, amely neki boldog hazát adott. A bécsi kormány rendszerint a szászokat rántotta elő, ha Erdélyben zavart és viszálykodást akart csinálni.

Igy történt most is. Az önző szászok, kik kiváltságaikat féltették, a becsi intésre:

Salmen Ferencz báró, Bruckenthal Sámuel, Ranicher Jakab stb. vezetése alatt, egyszerre csak elkezdtek a legszenvedélyesebben izgatni az unió ellen. Az oláh népre vetették ki hálójukat és minden eszközt megragadtak, hogy a műveletlen tömeget elcsabítsák.

Majd előbukkantak az orosz propaganda ügynökei is, akik meg a Daco-Románia ábrándképével kezdték hódítani a könnyen hívó népet.

— Magyarországnak, — így lázítottak, — mely a szláv törekvések útjában áll, immár ütött a végórája. A harc küszöbön van. A románok legyenek tehát résen, hogy a legigazott Magyarország romjain, Erdély, Moldova és Oláhország egyesítésével, ujjalag felépíthessék a régi dicső Dáciát. Így akarja ezt maga a hatalmas császár is.

A nép ez izgatásokra már idegenkedni kezdett az uniótól, de azért még elég nyugodtan viselkedett. Midőn azonban azt látta, hogy nemcsak papja, de egyik püspöke is: Saguna András, az izgatók pártjára állott: vad ösztönei feltámadtak, s gyűlölettel kezdett eltelni a módosabb székelyek és magyarok iránt. Most már aztán könnyen ment az izgatás. A tévutra vezetett együgyű pór elhitt mindent. Elhitte, hogy a robotot nem törlik el, sőt súlyosbitani fogják; elhitte, hogy maga a császár kívánja a magyarok kiirtását; elhitte, hogy győzelmük esetén a

magyar és székely birtokosok földje az oláh-ság közt fog felosztatni.

A köznép illeten felizgatása után már csak a szervezkedés volt hátra. S Saguna püspök, ki már ekkor a pártütés élén állott, erre nézve is megtalálta az alkalmat. Május 13—15-ikére Balázsfalvára papi gyűlést hirdetett. Ez azonban csak ürügy volt a kormányzék megtevésztésére; mert Saguna, papjai révén, voltaképpen az oláh népet akarta Balázsfalván összecsiszítani.

És terve sikerült is. Május 13-án pópák vezetése alatt mintegy tizenötezer oláh se-reglett össze a balázsfalvi mezőkön. Eljöttek az összes főagítatók is, u. m. Laureani Trebonianus nevelő, Pap Sándor táblai irnok, Barnucz Simon tanár stb. Természetesen ott volt Saguna püspök is, udvari papjai kíséretében. De megjelent az egyesült gör. kel. püspök: Lemény János is, hogy lehetőleg ellensúlyozza a tulzók izgatását.

A gyűlés, illetőleg előértekezlet május 14-én vasárnap fényes istentisztelettel kezdődött. Mire után mindjárt ott a templomban Barnucz tartott izgató beszédet a néphez. Majd az unió ellen mennydörgött és arra izgatta a népet, hogy annak megvalósítását minden eszközzel hiúsítsa meg.

Másnap május 15-én megtartott aztán a nagygyűlés, amelyet azonban zárt értekezlet előzött meg. Ez előértekezleten csak

megmutatta, hogy méltó a nemzet óriás többségének bizalmára. Igazán államférfiúi színvonalra emelte a lefolyt vitát, melyet az ellenzék a kicsinyes heccelelőds, vagy a gravaminális szalmacséplés mocsarába igyekezett súlyosítani, s amelynek nagy nemzeti értéke báró Bánffy Dezső miniszterelnök monumentális záróbeszédében jut elvitatlan kifejezésre.

49851/97. b. m. M. kir. Belügyminiszter. Kőrrendelet valamennyi törvényhatóságnak. (Folytatás.)

Ezen szempontból a következő intézkedések megtételére hívom fel Czimet: intézkedjék, hogy kórházaiban és gyógyintézetekben a gümökóros tüdővészben szenvedő betegek lehetőleg külön e célra szolgáló kórosztályokon, kisebb kórházakban külön szobákban, vagy egészen kis kórházakban, hol a külön szobákban való elhelyezés nem lehetséges, legalább a többi betegektől távol állított ágyakon helyeztessenek el; nagyobb, új kórházak tervezésénél föltétlenül meg fogom ezután kívánni, hogy tüdővészsek számára külön e célra szolgáló osztály, vagy legalább kórszobák létesíttessenek s az ilyenek főkéllékeül az egy-egy betegre számított térfogatnak a szokottnál nagyobb voltát, a jó szellőzést és a nap sugarainak minél szabadabb bejuttatását fogom tekinteni s mindezen föltételeket Czimnek már ez uttal is ajánlom. Utasítandók lesznek a kórházak igazgatóságai továbbá arra is, hogy a tüdővész betegekét külön, alkalmas köpöcsészékkel lássák el, amelyekben a köpet kiszáradása ellen mindig folyadék, viz álljon, amelyek tartalma ártalmatlanná teendő; ennek oly helyekre való egyszerű kiöntése, ahol kiszáradhatna, gondosan kerülendő; ezek a köpöcsészék használat után jól fertőtleníthetők, forró vízzel ki-moshatók legyenek; a köpöcsészék használatára és tisztogatására az ápoló-személyzet

gondosan kitanítandó lesz. Utasítsa továbbá a kórházak és egyéb gyógyító-, vagy ápoló-intézetek igazgatóit, hogy a gümökóros betegek által használt ruhaneműket, evőeszközöket s butor-féléket a többi betegektől elkülönítsék és a szükséghez képest fertőtlenítsék.

Felhívom továbbá a Czimet arra is, intézkedjék, hogy mindazon nyilvános helyiségekben, melyekben jelentékenyebb az ember-forgalom, mint szállodákban, vendéglőkben, kávéházakban, társaskörökben, kaszinókban, a közönség számára nyitva levő hivatal helyiségeiben a kellő tisztaság, gyakori jó szellőzés, nedves ruhába burkolt kefékkel való seprés stb. által állandóan fenntartassék és hogy mindezen helyiségekben a padlóra való köpködés lehetőleg korlátoztassék; ez utóbbi célból megkövetelendő, hogy a felsorolt helyiségekben kellő számban alkalmaztassanak köpöcsények, melyek a köpetek kiszáradásának megelőzése céljából vizet tartalmazzanak és oly szerkezettel bírnak, mely tartalmukat szem elől elfedje. A most említett intézkedések különös gonddal foganatosítandók a fürdők, gyógyhelyek és nyaraló telepek azon épületeiben és zárt helyiségeiben, melyekben a fürdő közönség közlekedik, szórakozik, vagy sétál.

A fentebb vázolt intézkedések távolról sem meritik ki mindazon teendők sorozatát, amelyek a tüdővész terjedésének korlátozására alkalmasak; csak körvonalakban kívánom megjelölni azt a munkatért, amelyen a tüdővész elleni védekezést hatóságai útján megfelelően szervezni a Czim feladata leendő. Mindenütt egyformán alkalmazható merev szabályok nem is lennének megállapíthatók; minden egyes törvényhatóságnak a saját külön viszonyai szerint kell a védekezés rendszerének részleteit a fentebb kijelölt irányokban megállapíttatnia, amire saját autonóm jogköréből kifolyólag nem csak jogosult, de kötelezett is.

Felhívom tehát Czimet, hogy saját szak-

közegeinek közbejöttével vegye tárgyalás alá ezen fontos közegészségi és egyuttal közgazdasági kérdést, állapítsa meg saját viszonyaihoz mérten a sikert ígérő intézkedések részleteit és gondoskodjék a megállapított intézkedések végrehajtásáról.

Nem várhatom az elrendelt intézkedésektől azt, hogy azok, ha még oly szigoruan és egyformán végrehajthatók volnának is, rövid idő alatt jelentékeny javulást eredményezhetnének; de igenis remélhetőnek tartom, hogy az intézkedések céltudatos alkalmazása és ahol szükséges, kibővítése és fejlesztése által idő multán számokban kimutatható eredmény lesz elérhető. Elvárom Czimtól, hogy a szóban lévő ügyet az annak fontosságát megillető erélyvel fogja nem csak felkarolni és megindítani, hanem ezután szakadatlanul napirenden is tartani.

Hogy pedig a nagy közönség is tudomást vegyen ez ügyről s a társadalom is a hatóságokkal karöltve működhesék közre, felhívom arra is, hogy ha van a Czimnek hivatalos közlönye, jelen kőrrendeletemet abban egész terjedelmében közölje.

A magam részéről különösen éber figyelemmel kísérendem a Czim ez irányú tevékenységét s időnként szakközveim útján közvetlen felügyeletet is kívánok felette gyakorolni, ami hivatalomból kifolyólag feladatom is.

Intézkedéseiről szóló részletes jelentését legkésőbb 1898. évi július hó 1-ig elvárom.

Kelt Budapesten, 1898. évi jan. hó 26-án.

Perczel s. k.

Alsófehér vármegye tavaszi közgyűlése.

Nagy-Enyed, 1898. márczius 27.

Vármegyénk törvényhatósági bizottsága szombaton, márczius hó 26-án tartotta meg az évi első közgyűlést, a tavaszi rendes közgyűlést.

Időnyerés céljából a már napokkal a közgyűlés előtt a megyebizottsági tagjainak megküldött meghívó a közgyűlés kez-

a meghívottak, a nép előkelőbbjei: papok, ügyvédek, földbirtokosok vettek részt. Itt volt Janku Ábrahám és Axente is, ez a két emberi szörnyeteg, akiknek kezéhez annyi ártatlanul kiontott magyar vér tapadt. A nép sűrű csoportokban ott időzött az Isten szabad ege alatt, buja mezőkön.

Az értekezlet eredménye egy határozat lett, mely a következő tizenhat pontba tömörítette az erdélyrészi oláhság kívánságait:

A román nemzet kívánja:

1. Hogy alkotmányos, a többiekkel egyenjogú nemzetnek nyilváníttassék; évenként nemzeti gyűlést tarthasson s állandó nemzeti bizottmánya legyen.

2. Hogy az oláh egyház, minden felekezethez tartozókkal s az unitus és nem unitus nevezetű eltörlésével, egygyé olvasztatván, minden más ajkuak egyházaitól független legyen s mindazon jogokkal felruháztassék, melyekkel más nemzetiségek élnek.

Minden évben egyházi zsinat tartassék, melyben polgári rendűek is részt vegyenek. E vegyes zsinat válassza a püspököket. Balászfalván érsekség állíttassék fel.

3. Hogy az urbéri viszonyok és a dézma kárpótlás nélkül töröltessenek el.

4. Hogy minden czéh és külvám szűnjék meg, az ipar és kereskedés teljesen szabad legyen.

5. A török kormányval s a dunamelléki

tartományokkal az erdélyi oláh juhászokra nézve kötött szerződés akként újíttassék meg, hogy a kettős adó megszűnjék.

6. Hogy a bányatized töröltessenek el.

7. A szólás korlátlanul, a nyomtatás minden kezességi összeg nélkül szabad legyen.

8. A népgyűlések s egyesületek semmi módon ne korlátoztassanak.

9. Esküdt bíróság állíttassék fel, s ítélet előtt senki se fogassék el.

10. A végvidéki katonasággal kapcsolatban felállítandó nemzetőrségnél csak román nemzetbeliek alkalmaztassanak tisztsegekre.

11. A hajdan románoktól birt s most mások kezén levő földek amazoknak adassanak vissza. — A Királyföldön s egyebütt lakó románok sérelmei orvosoltassanak.

12. A román papok a státus által látassanak el, egyenlőleg a többi felekezetek papjaival.

13. Elemi, felső, ipar- és katonai iskolák a románok számára államköltségen állíttassanak; de a tanárok a nemzet által választassanak.

14. Adót s más közterhet mindenki aránylag viseljen.

15. A szabadság, egyenlőség és testvériség alapján új alkotmány és új büntető törvénykezési rendszer készíttessék.

16. Az unió kérdése mindaddig ne tárgyalassék, míg a román, mint alkotmányos

nemzet, — nem lesz képviselve az országgyűlésen.

Az ekként összeszerkesztett javaslattal az értekezlet tagjai, harangzugas közt, most a város délkeleti részén elterülő kaszálóra vonultak ki, ahol a nagygyűlés tartatott meg.

A nagy rét közepén, orosz és osztrák zászlókkal díszítve, szószekeket rögtönöztek. A nép tizenkét tömör sorban, csillag-alakulag felállítva, a szószekek körül csoportosult.

A színpadi elrendezkedés után Barnucz lépett a szószekekre, s felolvastva a javaslatot, mindegyik sorhoz külön-külön a következő kérdést intézte:

— Hallottátok-e a román nemzet kívánságait? Hallván és megértve azokat, — elfogadjátok-e a felolvasott tizenhat pontot? Sorról sorra egyforma volt az előre be-tanított válasz:

— Igen, elfogadjuk!

Most egy másik agitátor: Belecescu Miklós szólalt fel és azt indítványozta, hogy e kívánságait, kérvénybe foglalva, Saguna vezetése alatt negyven tagú küldöttség vigye fel Bécsbe a császárhoz; egyuttal azonban terjesszék be azokat a magyar országgyűléshez is.

Az összecsiszított nép, amely talán azt sem tudta, hogy voltaképpen miről folyik a szó, természetesen ezt az indítványt is vakon elfogadta.

detét 1/2 10 órára jelezte és így már 9 óra után a nagy közgyűlési terem szépen megtelt közügyeink iránt érdeklő bizottsági tagjainkkal. Képviselve voltak a megye minden részei, és még a legtávolabbi vidékek is, mint pl. Abrudbánya, elküldték képviselőiket. Gyulafehérvár és vidékének bizottsági tagjai, mint minden hasonló alkalommal, e napon is külön vonaton jöttek be Enyedre.

Féltíz órakor Nemes Sámuel gyulafehérvári kir. törv. elnök vezetése alatt külön küldöttség hívta meg a közgyűlésre Zeyk Dániel főispánt, ki néhány percczel féltíz óra után a közgyűlés tagjainak eljenzése mellett az elnöki székelt elfoglalta és a vármegye ez évi tavaszi közgyűlését megnyitottak jelentette ki.

Az elnöki enuncziáció után kezdetét vette a hosszú, mintegy 100 pontot tartalmazó tárgysorozat egyes pontjainak tárgyalása. A sok adminisztratív és közigazgatási elintézés igénylő tárgyakon kívül volt e közgyűlésnek több igen fontos és érdekes tárgya is, sőt a tárgysorozat egyik pontja emlékeztetést teendően közgyűlést még a késő utódoknak is, és a vármegye történetének egyik nevezetes eseménye lesz.

E közgyűlésen került ugyanis tárgyalásra az új vármegyeház építésére vonatkozó és Alpár Ignác budapesti műépítész által készített terveknek, az építkezések kivételére vonatkozó indítványnak tárgyalása.

Mielőtt a közgyűlés lefolyásának ismertetésébe fogunk, szóljunk e tárgyról külön, mint olyanról, mely ezen közgyűlésnek legfontosabb tárgyát képezte.

Mint általánosan ismeretes, a vármegye törvényhatósági bizottsága és a vármegyét vezérlő férfiak már a 90-es évek elején belátták, hogy a jelenlegi központi épület a mostani viszonyok között rendeltetésének már meg nem felel, és igen is érezték an-

A gyűlés befejezésével Saguna az egybegyűlt tömeget előbb megáldotta, aztán I. Ferdinánd osztrák császár, mint Erdély nagyfejedelem iránti hűségre eskette fel.

A hazafias érzelmű Lemény János püspök, ki mindvégig azon buzgólkodott, hogy a gyűlés ne térjen a törvényesség útjára, sajnos, magára maradt. Még azt sem tudta keresztülvinni, hogy az esküformába „I. Ferdinánd császár“ helyett „V. Ferdinánd király“ tétessék.

Este Balázsfalván nagy örömnép volt. A várost kivilágították, a nép előzönlötte a korcsmákat, s vigan pálinkázva, dudaszó mellett járta a kólót.

A vezetők még két napig maradtak Balázsfalván. Május 16-án a kérvényeket csinálták meg, s Mikás kiszabadítása iránt tettek lépéseket. Május 17-én pedig egy szervező bizottságot alakítottak. A bizottság, a melynek „Román pacificatio comite“ nevet adtak, a következő tagokból állott: elnök Saguna András püspök, alelnök Barnucz Simon tanár; választmányi tagok: Belecescu Miklós tanár, Laureani A., Trebonianus nevelő, Cipariu Thimotheus tanár és Bran János.

Igy ért véget a balázsfalvi oláh gyűlés, amely Erdélyben is elvetette a pártütés magvát.

Graza György.

nak szükségét, hogy a mostani vármegyeházat központi hivatalok elhelyezésére egy alkalmas modern épülettel kell átalakítani. Megszavazott tehát a közgyűlés e célra még 1895-ben egy egyszázalékos pótdót, és az újjáalakítás és építkezések vezetésére vármegyeházi építkezési bizottságot választott meg. E bizottság az építkezési tervek elkészítésével előbb a tordai Király és Zyzda céget bízta meg, de mivel az ezen cég által bemutatott tervek elfogadhatók nem voltak, újabbán Alpár Ignác budapesti híres műépítő cég bízott meg a tervek elkészítésével. Alpár a helyszínen szerzett tapasztalatai alapján megcsinálta az ónémet stílusban, magyar motívumokkal ékeskedő diszes tervét és azt még a tél folyamán a vármegyének megküldötte. A vármegyeház építő bizottsága a terveket lelkiismeretesen és behatóan átvizsgálván és felülbírálván, azokat a kivételre alkalmasoknak találta és azon véleményével terjesztette be az állandó választmánynak, hogy a tervek az építkezések kivételére alkalmasak és celszerűek. Az állandó választmány a közgyűlésre a terveket ezen ajánlattal terjesztette be. A közgyűlés mai napon pedig az indítványt egyhangulag elfogadta és így megtette az alapvető lépéseket arra, hogy a vármegyeház átalakítása a legközelebbi jövőben megkezdhető legyen; a tényleges építkezések megkezdése előtt azonban a tervek a költségvetésen leendő némi megtakarítás eszközésére az építésnek visszaadja. A költségvetésen eszközendő megtakarítások azonban csak másodrendű fontosságú kérdések, a dolog érdemét nem érintik. Van tehát felülbírált, jóváhagyott és egyhangulag elfogadott terv, amely szerint új vármegyeházunk fel fog épülni, és mi hiszünk is, hogy már a jövő tavasz kezdetén a munkálatok teljes erővel kezdetüket veszik; az érdem pedig, mely a jövő nemzedéknek is hirdetni fogja a mostani idők megyei bizottságának áldozatkészségét, hazafias gondolkodását, mindenestre az 1898. évi tavaszi közgyűlésé lesz.

A vármegyei székház-építés tervezeteinek bemutatása a tárgysorozat 13-ik pontját képezte; ezt megelőzőleg a tárgysorozat 7. első pontjának elintézésékepp a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette több szakbizottságnak jelentését a vármegyeileg kezelt különféle alapok pénztárainak megvizsgálásáról. Egyhangulag tudomásul vette az alispánnak és az árvászéki elnöknek a közigazgatás 1897. évi állapotáról szerkesztett, kinyomatott és minden egyes megyebizottsági tagnak megküldött évi jelentését, és úgy az alispánnak, mint az elnöknek a jelentésekért elismerését fejezte ki.

Intézkedett a közgyűlés a Jónás Adolf gyulafehérvári lakos által adományozott 4000 forint elhelyezéséről is. Egy, még az 1894-ik évben hozott közgyűlési határozat érvényesítésének céljából határozatilag kimondta, miszerint a még jelenben is érvényben levő vármegyei szabályrendeleteket összegyűjti és azokat a községek és vármegyei általánosan terhére kinyomatja és azt minden községnek és illetékes hatóságnak megküldi. Az e tekintetben Gáspár János vármegyei főjegyző és dr. Ebergényi Sándor főispáni titkár által elkészített tervezetet elfogadta és a munka sajtó alá rendezésével a tervezőket bízta meg.

A tárgysorozat 18-ik pontja választásoknak volt rendelve. Választani kellett egy szolgabíró, az erdészeti bizottságba 2 ta-

got és az ujonan szervezett második loávató bizottságnak elnökét. Szolgabíróvá Nagy Pál közigazgatási gyakornok választott meg, Bedő Béla pályázó a közgyűlés színe előtt visszavonta pályázati kérését: az erdészeti bizottságba egyhangulag Novák Ferenc és Kovács Gyula. A második loávató bizottság elnöke lett Szócs József vizaknai polgármester.

A kijelölt választmány ülésének ideje alatt a közgyűlés Csató János kir. tanácsos, alispán elnökletével folytatta tanácskozásait. Több új vármegyei szabályrendeletet alkotott és illetőleg a betérjesztett javaslatokat hagyta jóvá, így: a kéményseprő-ipar gyakorlásáról, az állat-védelemről, az utadónak részben természetbeui lerovásáról, az útmesterek szolgálati viszonyairól, az utkaparók alkalmazásáról.

A kijelölt választmány ülésének befejezése és a választások megejtése után Zeyk Dániel főispán ujong elfoglalta elnöki székét és vezette a tanácskozást. A közgyűlés gyors tempóban, kisebb érdeklődés mellett tárgyalta le a 30—62. számig a további tárgysorozatot, mely mind kisebb és inkább helyi érdekű adminisztratív ügyek elintézéséből állott; ezek között nevezetesebb irányu: Verespatak község azon szabályrendeletének jóváhagyása, melylyel önálló orvosi állás szervezését mondta ki és az eddigi körorvosi kötelekből való kilépésének engedélyezését kéri; Gyulafehérvár városának a város villanyvilágítása tárgyában hozott határozatának jóváhagyása; Nagyenyed városának Orbán Venczellel és Fejérvári Károlylyal kötött vásári szerződéseinek jóváhagyása.

A tárgysorozat 63-ik pontjánál Zólyom vármegye azon átiratának tárgyalása következett, melylyel e vármegye a társ-törvényhatóságokat az 1848. év vívmányainak félszázados fordulójára megünneplésére kéri fel. Vármegyénk mindig hazafiasan gondolkozó közönsége ez átirat kapcsán egyhangulag határozatilag kimondotta, miszerint az 1848-ik év nagy, örökemlékezetű vívmányainak 50-dik évfordulóját jegyzőkönyvileg örökíti meg és ez alkalomból Ó császári és apostoli királyi Felségéhez hódoló feliratot terjeszt fel.

Ez ünnepélyes hazafias aktus befejezte után a tárgysorozat többi néhány pontja kevesebb érdeklődés mellett gyorsan nyert elintézését és a közgyűlés d. u. 1 órakor elnöklő főispán elterésével érte végét.

A nemzetiségi sajtóból.

Hová lett a Janku-szobor-alap?

A románságra nézve meglehetősen kinos Janku-szobor-alap ügyéről nagyon érdekes leleplezéseket közölt a bukaresti „Epoca“ egyik közelebbi száma. Bibicescu és Dimitrescu, a bukaresti „Banca Nationala“ igazgatói, nyilatkozatot adtak a vizsgálati fogásban ülő Albinnek arról, hogy a Janku-szobor-alapot, melyet ő Bukarestbe küldött, ők helyezték el a „Banca Nationala“-ba, s így tehát a keresett alap megvan és semmi féle sikkasztás sem történt. A Tribuna Populului, amely idáig az egész ügyről feltűnően hallgatott, lármásan kezdette követelni Albini azonnal való szabadonbocsátását.

Az ügyészségnek azonban, mely eshetőleg sikkasztás kikutatását tette feladatává, okai voltak, hogy Bibicescu és Dimitrescu urak nyilatkozatával ne elégedjék meg. Azt

akarta első sorban is megtudni, hogy Bibicescu és Dimitrescu urak mikor és kitől vették a szóban forgó összeget és mikor helyezték el a bankban? — mert nem lehetetlen, hogy csak utólagosan tették le, hogy Albini a bajból kimentsek.

Ez okból a gyulafehérvári törvényszék átírt Romániába, kérve az odavaló hatóságokat, hogy Dimitrescu és Bibicescu urakat a fennebb jelzett dolgokra vonatkozóan mint tanukat eskü alatt hallgassák ki és miután a hazai törvények és törvényrendeletek értelmében a Magyarországon közcélra gyűjtött pénzek külföldön nem helyezhetők el, a szóban forgó összeg kiadását is rendeljék el.

Az „Epoca“ leleplezéseiből megtudjuk, hogy a gyulafehérvári törvényszék e megkeresése nagy ijedelmet okozott Bukarestben az érdekeltek között, mert ha a román hatóságok teljesítik a magyar törvényszék e kérését, akkor ők meglehetősen „ellemetlen helyzetbe jutnak. Miután ők kivétel nélkül Sturzának politikai bizalmasai, s így az ő ügyük Sturza ügye is, hozzá folyamodtak, hogy az osztrák-magyar követségnél lépjen közbe. Az „Epoca“ hire szerint Sturza e kérést teljesítette is és arra kérte Aehrenthal bárót, hasson oda, hogy a magyar kormány politikai tekintetből utasítsa a gyulafehérvári törvényszéket, hogy álljon el kívánsága teljesítésétől.

Nem tudjuk, hogy az „Epoca“ e hire mennyiben felel meg a valóságnak, de hogy miért lenne kellemes Sturza barátaira, ha a gyulafehérvári törvényszék elállna követelésétől, azt meglehetősen bizonyossággal tudjuk.

A valódi tényállás, amit különben a román nemzetiségi politikusok beavatottjai is tudnak, a következő: Albini tényleg az általa jelzett időben, attól felve, hogy a hatóságok a gyűjtött összeget elkobozzák, csakugyan elküldötte Slavicinek. Időközben, 1895 vége felé, kitört a Tribuna válsága. Sturza hívei, Albini és Russu Sirianu, a Bukarestben lakó Brote és Slavici ösztökélésére kiváltak a Tribuna szerkesztőségéből és Ratiuék ellen Mangra és Lucaciu vezérlete alatt Sturza érdekében hadjáratot indítottak és egy új lap alapítására tettek előkészületeket. A sikertelen hadjáratnak és az új lap (Tribuna Poporului) alapításának költségeit Slavic és Brote a kézükre bízott összegből fűdözték.

Mikor a román közvélemény számon kezdte kérni tőlük a pénzt, ezért hallgattak oly mélyen, — sőt mikor Albini ellen az ügyészség megindította a vizsgálatot, még akkor sem nyilatkoztak. Végre, nagynehezen, Bibicescu és Dimitrescu urakkal megadták az ismeretes nyilatkozatot, azt híven, hogy ezzel az ügy be lesz fejezve és Albini is szabadon bocsátják.

A törvényszéki megkeresés azonban meggyőzte őket, hogy a dolog komolyabb, mint ahogyan ők gondolják, mert ha a román hatóságok teljesítik a hozzájuk intézett megkeresést, ki fog sülni, hogy Albini tényleg ártatlan, s a vétkesek Sturza személyes barátai, „a száműzöttek“, kik pártcélokra a szobor-alapot tényleg elköltötték és csak utólagosan, kényszerítve a körülményektől, tették le a bankba, azt híven, hogy ily módon a kellemetlen ügyet elsimíthatják. Most pedig attól kell félniük, hogy nem csak in-korrektusok tűnik ki, hanem visszaköveteltetvén a pénz is, még az sem lesz többé birtokukban, holott azt nem azzal a szándékkal tették le, hogy végleg ott is hagyják.

És mindennek a súlyosan elítélő mesterkedésnek a levét Albini issza meg, ki kénytelen ott ülni az ügyészség börtönében, míg az itt előadott dolgok aktszerűen bebonyolítva nem lesznek. A Tribuna Poporului azzal igyekezik vigasztalni Albinit, hogy csak legyen mártír, mert mint jó román nem lehet okozója annak, hogy a magyar kormány kezét tegyen a Janku-szoboralapra; holott nagyon jól tudja a Tribuna Poporului, hogy van egy belügyminiszteri rendelet, mely kimondotta, hogy ez az alap nem kobozható el, s hogy egyéb vele nem is történhetik, mint csak az, hogy idehaza lesznek kénytelenek egy tetszés szerint való pénzüntézetben — akár az Albina-ban is — elhelyezni. Ezt nem akarják Slavici és Brote, mert akkor a valószínűen csak ad hoc letett összeg többé nem kerülhetne rendelkezésük alá vissza.

Hazafias románok.

Karánsebesen a szabadság születése napjának ötvenedik évfordulóját, márczius 15-dikét, a város magyar és román lakosai együtt, egyforma lelkesedéssel ünnepelték. Együtt is rendezték az ünnepet, mely mindvégig lélekemelő, testvéries hangulatban folyt le. Orgona hangjai mellett először elénekelték a Szózatot, melyet az egész közönség állva hallgatott végig. Majd több hazafias dalt adtak elő s végül a Himnusz énekelték el, melyet ismét fölállva hallgattak meg magyarok és románok egyaránt. Gál Árpád román katolikus lelkész ünnepi szónoklata után fölállott Nemoján János dr. és román nyelven hazafias beszédet mondott, mely nagy hatást tett a hallgatókra. Az ünnepen megjelent a városnak színe-java Burdia Szilárd polgármesterrel az élén, aki maga is román származású ember s az ünnep egyik főrendezője volt.

Plágiumok.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Pakots József, lapunk belmunkatársa, Budapestről hozzánk fentti czim alatt a következő levelet intézte:

Igen tisztelt Kolléga ur!

Néhány hónap óta nem izlik az ebédem, nem esik jól az alvásom; néha úgy előnt a forróság, hogy szeretnék nekiszaladni a Dunának, amikor 4° hideg benne a víz, máskor meg úgy beáll a hátamba a hideg, hogy vágyam támad valahol az egyenlítő táján henteregni a forró, égető homokban. Nem tudom, mi a bajom. Beteg vagyok és mégsem vagyok az. Panaszkodtam egy orvos jó barátomnak. Kinevetett. Azt mondta, hogy csak képzelődöm. Végére is a saját emberismeretemre szorultam.

Ki annyiszor analizáltam már embereket, u. n. beteg lelkeket, hozzáfogtam tehát a saját magam tanulmányozásához.

S az eredmény, amihez jutottam, a következő:

A lelkem, a kedélyem beteg s ez a betegség hat ki a fizikumomra is. Valami megtámadta a lelkemet, talán valami erkölcsi csömör, undor vagy más efféle. Így kell ennek lennie bizonyára.

Nos, hát így van.

Néhány hónap óta szorgalmasan olvasom azokat az időről időre megjelenő szép verseket, melyeket a „Közérdek“ hoz. Mondom, elolvasom őket és minden egyes esetben előnt utánuk a forróság vagy a hideg, már ahogy éppen jön.

Hogy miért? Hát éppen ez a dolog kri-

tériuma. Azokat a verseket, melyeknek elolvasása olyan csodálatos hatással van reám, Gyulafehérvári Lantos írja. Nem jól mondtam; de hogy is írja. Leírja, le-másolja a tisztelt ur és aztán kinyomatja másodsor, miután egyszer, egy könyvben, már mindmégannyi ki volt nyomtatva.

1896-ban jelent meg Martos Ferencztől, a tehetséges fiatal poétától, egy verskötet „Iza és egyéb költemények“ czim alatt. Ügyes, szépen csengő-bongó versek, amelyeket kedvezően fogadott a kritika. Csak hogy a kritika és a nagy közönség nem egy. A kritika ismertette a Martos kötetét, a nagy közönség azonban nem ismerte meg. Amint hogy ez már természetes. Annyi elolvasni valója van még ismert, régi nagyságoktól, hogy a fiatal, kezdő poétákkal nem foglalható közhatik. Így lehetséges az, hogy Martos költészetét, bár teljesen elismerésre méltó az, közvetlen ismerősein, kritikusaiban és talán egy pár kis leányon kívül alig ismeri valaki!

Hanem itt bocsánatot kell kérnem. Van egy ur, aki szintén jól ismeri az említett verskötetet. Oh, ez az ur nemcsak hogy jól ismeri, hanem méltányolja is a méltánylandó kötetet. Igaz, hogy e méltánylás hogyanja és mikéntje különös.

Ez az ur, aki „Gyulafehérvári Lantos“ név alatt szerepelt ezidáig a „Közérdek“-ben, le-másolja szépen, egymásután a Martos kötetéből a szebb verseket és aztán a saját neve alatt közölteti a „Közérdek“-ben. Kétségtelen, hogy ez is a méltánylásnak egy módja. Egy kis czégyváltozás, semmi más.

De hadd beszéljenek a konkrét adatok.

A „Közérdek“-ben megjelentek eddig Gyulafehérvári Lantostól: Epilog, Miért? Szimptomák, Ha meghalok, A bujdosó Isten, Carneval †, Találkozás című versek. Leg-alább én ezeket olvastam. És ezek minde-nike Martos kötetéből van kiállóva. A „Miért?“ című vers a kötet 87-ik lapján található fel. „Epilog“ a 116. lapon, „Szimptomák“ 85., „Ha meghalok“ 102., „A bujdosó Isten“ 139., „Carneval †“ 168., „Találkozás“ 71. lapokon olvashatók.

Tény, hogy Gyulafehérvári Lantos igen merész ember. Az ő merészsége, hogy én is hasonlóan merész hasonlattal éljek, egyenlő a merészségek Mont-Blanc-jával, Ararat-hegyével és Csimborassójával egymás tetejére rakva.

Tisztelet e merészségnek, de nem tehetek róla, ha engem ez mégsem ragad el, sőt, amint már említettem, néhány hónap óta sajátos jelenségeket tapasztalok magamon, amit nem lehet másnak betudnom, mint holmi erkölcsi csömörnek, undornak vagy más effélének.

Az orvosom tehát ne nevéssen rajtam, mert ha elolvassa e sorokat, aligha nem bele-esik az én betegségembe, amelyet azzal vélttem megorvosolhatni, ha nem évődöm tovább, hanem a nagy nyilvánosságra hozom e morális érzéket mélyen sértő merészséget.

Nem csodálkozom, hogy igen tisztelt Szerkesztő ur nem vette észre az említett lelkiismeretlen urnak veszedelmes talentumát a más szellemi termékének elsajátításában, hisz elvégre is Martos Ferenc fiatal poéta (csak tavaly végezte a jogot), ki-nek verseit irodalmilag képzett emberek közül is valószínűleg kevesen ismerik.

Megírtam pedig mindezt azért, mert úgy a „Közérdek“-nek, mint a „Közérdek“ ol-

vasóinak szolgálni véltem ezzel s mert erkölcsi kötelességemnek tartom, hogy kedves megyebeli lapomban lelkiismeretlen kalmárkodást a mások szellemi termékével ne engedjek meg.

Eddig hallgattam, mert azt hittem, hogy Gyulafehérvári Lantos végtére is megunja a másolgatást, de miután eddigi működése nem nyújt erre nézve semmi garanciát, legjobb hitem szerint eleget tettem e sorokkal erkölcsi kötelességemnek.

Budapest, 1898. márczius 27.

Kollegiális tisztelettel

Pakota József,

az „Egyetemi Lapok” felelős szerkesztője.

Közlöttük a fenti levelet egész terjedelmében. E helyen kötelességünknek tartjuk kijelenteni, miszerint az ezen levélben jelzett verseket nekünk „Gyulafehérvári Lantos” jelzéssel gyulafehérvári rendes munkatársunk küldötte be.

Elvárjuk, hogy ez utóbbi, ugyane helyen, esetleges igazolását mielőbb megteszi; addig is azonban, míg ez ügy teljes elintézését nem nyerend, kijelentjük, hogy gyulafehérvári munkatársunktól semmi közleményt nem hozunk; ha pedig magát 14 nap alatt e vádak alól — e lap hasábjain — nem tisztázza, őt munkatársaink sorából törölni fogjuk.

A „Közérdek” szerkesztősége.

Meteorológiai jelentés márczius 27-től 30-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
27	7	53.6	+9.5	W ₂	6	—	
	2	48.3	+18.7	SE ₂	10●	0.1	+18.9 +4.2
	9	48.8	+11.4	SE ₂	10●	19.0	
28	7	55.7	+4.9	NW ₁	10	—	
	2	55.8	+12.3	SW ₂	6	—	+13.3 +2.0
	9	57.2	+6.7	—	7	—	
29	7	58.1	+6.0	NW ₁	1	—	
	2	56.0	+15.8	S ₂	2	—	+17.5 +6.0
	9	56.3	+7.0	NE ₂	5●	0.3	
30	7	56.0	+7.6	NW ₂	10●	0.1	
	2						
	9						

Kilátás: Változóan felbő, időnként esővel.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralekös előfizetések gyors beküldésére.**

— **Róder Árpád** kir. törvényszéki aljegyző, Róder Antal fegyintézeti ellenőr fia, Budapesten folyó hó 28-án jó sikerrel letette a bírói vizsgát. Gratulálunk.

— **Eljegyzés.** Musa Imre, a „Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság” könyvnyomdájában alkalmazott tehetséges fiatal betűszedő, vasárnap, márcz. 27-én tartotta eljegyzését Nagy Idával, özv. Varga Pálné kedves és szép leányával, Nagy-Enyeden.

— **Sorozat.** N-Enyed városában a főszorozat f. hó 28-án ejtetett meg Bacilla őrnagy,

Csató honvéd alezredes katonai elnökök és Kovács Gyula polgármester polgári elnök elnöklése mellett. A felhívott hadkötelesek száma 60 volt, kik közül 11 védköteles soroztatott be, részint a hadsereg, részint a honvédség részére. A nagyenyedi járásban ezen és az ezt követő napon, márczius 29-én, tartatott meg a sorozás Csató János alispán elnökletével. Az 1898. évi főszorozásra felhívott az A) lajstromban 1 védköteles, a B) lajstromban 7 védköteles, a C) lajstrom I. korosztályában 248, II. korosztályában 167, III. korosztályában 140, összesen 563 védköteles. Ebből besoroztatott 160, alkalmatlannak nyilvánított 340, igazoltan távolmaradt 20, igazolatlanul távolmaradt 43, összesen 563 védköteles, felülvizsgálatra küldetett 2, teljesen ismeretlen védköteles mindhárom korosztályban van 26 védköteles. A sorozás első napján a sorozó bizottság és a vármegye tisztikara Kovács Gyula polgármesternek, másodnapján Szász József főszolgabírónak voltak szívesen látott vendégeik, és mindkét helyen díszes lakoma várta az illusztris vendégeket.

— **Fiatalszervek tragédiája.** Társadalmi életünk egyik kiváló alakja volt annak idején Diemár Károly, jelenleg székelgyudvarhelyi kir. ügyész. Jogász fia, a 21 éves Diemár Emil, pár év előtt főiskolánk egyik szép reményű tanulója volt. Nos, a szép reményeknek vége, végét szakította erőszakosan, magával rántva egy ártatlan fiatal leánykát is, vigasztalhatatlan gyászba borítva két családot. Az ifjú még e hó 28-án eltűnt a szülői háztól és eltűnt vele egyidejűleg Hettyei tanár gyönyörű szép 15 éves Ilona leánya is. Hosszas keresés után e hó 24-én találták meg az eltűnteket az Udvarhely mellett levő bögözi erdőben... mindkettőt halva. A fiatal ember mellett revolver hevert, melyből két töltés hiányzott. Minden körülmény oda mutat, hogy közös elhatározással haltak meg, hogy miért, örök rejtély marad, mert a fiatal pár bizalmas ismeretségét a szülők nem elnezték. A szomorú eset óriási részvétet keltett és a két szerencsétlen gyermek temetésén az egész város megjelent.

— **Felvételek a hadapród-iskolába.** Az 1898/99. tanév kezdetével a nagyszabású gyalogsági hadapród-iskola I. évfolyamába körülbelül 50 növendék lesz felvéve. A II. és III. évfolyamba csak is azon esetben vétetnek fel folyamodók, ha vagy egy hely üresedésbe jön. Az I. évfolyamba való felvételre mindazon legfőleg 17 éves ifjak folyamodhatnak, akik négy gimnáziumi, real- vagy polgári iskolai osztályt legalább „elégséges” eredménnyel végeztek. A latin vagy görög nyelvből kapott elégtelen osztályzat nem képez felvételi akadályt. A tandíj a szülők társadalmi állása szerint 150, 80 vagy 12 forintot tesz ki évente; külön élelmezési díj nem fizetendő. A felvételi feltételek, valamint a felvételi folyamodás mintája „a cs. és kir. hadapród-iskolába való felvételi szabályzatban” foglalják, és L. W. Seidel és fia Bécs (I. Graben 13.), Grill K. budapesti könyvkereskedőnél (Dorottya-utca 2.), esetleg a fennemlített hadapród-iskola parancsnokságánál 20 krért kaphatók. A felvételi folyamodások az ez évi zárvizsgák (30. június) után legkésőbb 1898. évi augusztus hó 15-ig a fennemlített hadapród-iskola parancsnokságához benyújtandók. Később beérkezett, vagy hiányos kérvények tekintetbe nem vétetnek. Nagy-Szeben, 1898. márczius hó 23-án. Brandner százados, hadapród-iskolai parancsnok.

— **Tambura-estély.** Sági Mihály igazgató vezetése alatt a versecki első tamburazenekar e hó 28- és 29-én a „Két hatyú” szálloda éttermében hangversenyt rendezett, amelyen városi közönségünk igen szép számmal vett részt.

— **Figyelmeztetés.** Azon növendéke-

ket, kik ez évben nagyenyedi egyházközségünkben konfirmálni szándékoznak, de nem Enyeden születtek, figyelmeztetem, hogy keresztlevelüket idejekorán szerezzék be, mert keresztlevelé előmutatása nélkül a konfirmálandók sorába felvétetni nem fognak. A konfirmációi oktatás ápril 18-án veszi kezdetét és tart áldozó-csütörtökig. Beiratkozni lehet már ápril 14-étől kezdve a városi ref. papi-lakban. Nagy-Enyed, 1898. márczius 29. Szilágyi Farkas ref. pap.

— **Köszönetnyilvánítás.** A folyó évi márczius hó 19-én rendezett „Diák-estély”-en a Bethlen Gábor szobor-alapot felülfizetéseikkel gyarapították: Bethlen Sándor gróf (Maros-Gezse), Felszeghy Sándor, Szegedi Maszák Hugó (Budapest), Török Bertalan (Budapest), Winkler Albert dr. 5—5 frttal. Báthory Gyula, Csató János, Gáspár János 2—2 frttal. Hegedűs Zsigmond, Jenei Elek dr., Kovács László (Szász-Bonyha), Málnási Károly (Szász-Ujfalu), Mórógyi István, Székely Ödön, Winkler János ifj., özv. Wokál Jánosné 1—1 frttal. Bartha Jenő (Szász-Ujfalu), Keresztes Pálné és Reich Mihályné 50—50 krral. A szíves adományozók fogadják a Bethlen-kollégium ifjúságának hálás köszönetét.

Közgazdaság.

A műtrágyák használatánál követendő szabályokról.

A trágyázás alapját minden okszerűen vezetett gazdaságban az istálló-trágya képezi. A műtrágya rendeltetése az istálló-trágya hatását fokozni. Az istálló-trágya feladata kettős: elsősorban táplálja a növényeket, másodsorban javítja a talajt. Bár az istálló-trágya az összes növény-tápanyagokat tartalmazza, még sincsenek a tápanyagok kellő mennyiségben és kellő arányban benne. A műtrágyának tehát feladata, hogy az istálló-trágya hiányát pótolja, s főképen az egyik vagy másik tápanyagot, mely különösen nagy termés-hozamnak elérésére szükséges, juttassa a talajnak. Az istálló-trágyának a talajra gyakorolt jó hatását azonban a műtrágya nem pótolhatja, ez okból csak néhány különleges esetben volna lehetséges kizárólag műtrágyával gazdálkodni. Tisztán műtrágyával gazdálkodni csak tőzeg-talajokon és kivételesen humuszdus talajokon volna lehetséges, egyéb esetekben a műtrágya csak mintegy kiegészítésként használtassék az istálló-trágyának s azzal vagy egyidejűleg, vagy, ami még jobb, felváltva használandó. A növény-tápanyagok, melyeket műtrágya alakjában juttatunk a talajnak: a foszforsav, nitrogén és kálium. Ezeknek mennyiségétől és alakjától, melyek a műtrágyában foglaltatnak, függ annak értéke; minél nagyobb egy műtrágya tápanyag-tartalma, annál értékesebb. Minő és mennyi műtrágyát használjunk? Ez több körülménytől függ és pedig: a talajtól, a talaj trágyázási állapotától, az előveteménytől és a termelni szándékolt növényféléstől.

1. A talaj. Nehéz, nedves és hideg talaj sok foszforsavat, kevés nitrogént, még kevesebb káliumot, s sok esetben káliumot egyáltalán nem igényel. Könnyű, meleg és száraz talaj sok nitrogént, kevesebb foszforsavat és káliumot igényel. Humuszdus talaj sok káliumot és foszforsavat igényel, s helyes vetésgorgónál (hüvelyesek termeslésénél), vagy zöld-trágyázás mellett kevés nitrogént, vagy egyáltalán semmit sem igényel. Tőzeges talajok főképen foszforsavat és káliumot kívánnak. Végre a mészben

eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerezhet, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítését is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében elmentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1898. évi szeptember hó 25-ik napjáig bezárólag a tkkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §. alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1898. évi szeptember hó 25-ik napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbe jött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Balázsfalván, 1898. január 25-én.

A kir. járásbíró:

Enyedi Lajos,
kir. ítélő táblai bíró.

1447 1-3

270-1898 bvrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró, 1874-1898. sz. végzése folytán budapesti Hermán Sándor javára a Sotiet Li-naisio Csetatye bányatársulat ellen 254 frt 80 kr. tőke, ennek 1897. évi október hó 30. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 34 frt 58 kr. perköltség erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság 898²⁵/, felülfoglalt és 1200 frt-a becsült, az alap, foglalási jegyzőkönyv 1-től 4. tételéig: 1 villanyvilágító gép, 1 vasfűrő gép és 2 drb zuzda nyíl vas felszereléssel nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró, 1898. évi szeptember hó 25-ik napján

d. e. 10 órája határidőül kitzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetének a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1898. évi március hó 21. napján.

Szabó Dénes,
kir. bírósági végrehajtó.

1448 1-1

91-1898. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszabonyi kir. járásbíró, 1897. évi 6924. sz. végzése folytán dr. Müller Mihály ügyvéd által képviselt Kiss Gusztáv felperes részére Dossius

Demeter alperes ellen 344 frt követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1493 frt-a becsült ingóságokra a marosújvári kir. járásbíró, 920-898. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást ezenvedő lakásán Maros-Ujvárt az árverési teendő megtartása határidőül 1898. évi április hó 4-ik napjának d. e. 10 és 0-Tordos határan a száraz-vámmál d. u. 3 órája kitzetik, amikor a bíróság lefoglalt, a végrehajtási jegyzőkönyvben 3, 5, 11-13, 16-18, 20, 22, 23, 30, 33, 37, 51 és 57-63 tételek alatt felsorolt házi butorok, varró-gép, kocsik, szalma, széna és lécezes kasból álló ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetének a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Maros-Ujvárt, 1898. évi márc. hó 31. napján.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

1451 1-1

Szivattyukat

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány- és erőhajtásra,

Tüzfecskendőket

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Bizmentesen működő pöczegödör-tisztító készülékeket, utcai öntözőkocsikat, sárkaparókat

— készit és ajánl a —

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár

Részvénytársaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., külső Váci-ut 45.

— Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve. —

1378 9-40

Ajánlok a tisztelt helybeli és vidéki gazdaközönségnek szabaddalmazott

öntött aczél ekefőket

jótállás mellett.

Ezen ekefőnek nagy előnye, hogy egyáltalán törhetetlen, nem hajlik, rendkívül könnyű, könnyen jár, tehát kevés munkaerőt igényel és minden vaskéhez alkalmazható.

Ily ekefőt elárusítok külön is, ugyszintén felszerelve kormány- és lapos vassal, továbbá egészen kész ekét is taligával legoosabb áron.

Ezuttal felhívom b. figyelmét egyéb gazdasági cikkeimre is, u. m.: **ásók, kapák, kaszák, szőlő-ollók, kerti fűrészek stb.-re.**

Kiváló tisztelettel

1445 2-3

Mátis Endre
N.-Enyed, főtér, kis híd mellett.

100—1898. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1895. évi 7041 számú végzése következtében Müller Mihály ügyvéd által képviselt a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár javára oláh-tordosi D. Naum Dossius és társa ellen 700 frt s jár. erejéig 1897. évi június hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2940 frtra becsült 12 drb ökör, széna, 100 drb juh és 10 ökrökből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 921—1898. sz. végzése folytán 700 frt tőkekövetelés, ennek 1894. évi szeptember hó 2. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 88 frt 35 krban bíróság már megállapított költségek erejéig M. Ujvárt végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközzésére 1898. évi április hó 4. napjának d. e. 10 órája Oláh-tordos község határára a szárazvámnál d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1898. évi március hó 21.

Dergán János,
kir. bír. végrehajtó.

1450 1—1

71—1898. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a nagyszabeni kir. járásbíróság 1897. évi 15541 számú végzése következtében Theil Pál ügyvéd által képviselt Gölner Mihály javára o.-tordosi D. Naum Dossius ellen 36 frt s jár. erejéig 1897. évi november hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 500 frtra becsült 1 kazal széna és 1 kazal maglóherből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. járásbíróság 452—1898. sz. végzése folytán 36 frt tőkekövetelés, ennek 1896. évi május hó 4. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 38 frt 61 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Oláh-Tordos községben a szárazvámnál leendő eszközzésére 1898. évi április hó 4. napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1898. évi március hó 20.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

1449 1—1

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchen A.-Ausztria. Feltalálója az Antirheumatikus és Antiarrhritikus vértisztító teának, közzvény és rheumánál.

Midőn én a nyilvánosság elé lépek, csakis azért történik, miután kötelességemnek tartom, Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben legmélyebb köszönetemet kifejezni azon szolgálataikért, melyeket az ő vértisztító teája fájdalmas rheumatikus szenvedéseimben tett és hogy azokat, akik ettől a borzasztó szenvedéstől felkerestek, figyelmessé tegyem. Nem vagyok képes azon öldöklő fájdalmakat leírni, melyeket már 3 év óta minden időváltásnál tagjaimban éreztem, s melyektől sem gyógyszerek, sem a badeni (Bécs mellett) kénfürdők használata szabadított meg. Általánosan hánykodtam éjjelenként ágyamban, étvágyam napról-napra fogyott, kinézésem szemlátomást rosszabbodott és egész testi erőm vesztett. Négy heti használata után ezen teának fájdalmaitól nemcsak hogy megszabadultam s vagyok megszabadítva, miután már hat het óta nem iszom e teából, de egész testi fogyótelem javult. Szoros meggyőződés, hogy mindenki, ki hasonló fájdalmakban szenved és ezen tea használatához folyamodott, szintugy fogja Wilhelm Ferencz urat áldani, mint én.

Őszinte nagyrabecsüléssel

Butschin-Streitfeld grófnő,
alezredes neje.

1296 10—12

PSERHOFER J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „általános labdacsek“ név alatt, mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsek csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.

Évtizedek óta ezen labdacsek általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszertől készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdacsek háziszertől ajánlottak minden oly bajknál, melyök a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulások, aranyér, béltétlenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is: így a pápánál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsek oly könnyen hatnak, hogy a legesékélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb gyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetőek.

Ezen vértisztító labdacsek csakis a Pserhofer J.-féle az „Arany birodalmi almához“ címzett gyógyszerárban Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. alatt készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacset tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül. Az összeg előzetes beküldésénél bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr, 2 csomag 2 frt 30 kr, 3 csomag 3 frt 35 kr, 4 csomag 4 frt 40 kr, 5 csomag 5 frt 20 kr és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacsek a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében keretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsekot követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírásával, fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacsek fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki ezen labdacsekot egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30.

Tisztelt Pserhofer ur!

Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekeretet az ön fölülmulhatlan vértisztító labdacsaiból utánvéttel. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdaccai csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12.

Tekintetes ur!

Isten akarata volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatra méltó labdaccai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsek engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak. Knifcz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt ur!

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagynénem nevében. Az illető öt éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott,

Bernhardi alpesi-fü liqueur,

Bernhard W. O.-tól Bregenzben. 1 üveg 2 frt 60 kr, 1/2 üveg 1 frt 40 kr, 1/4 üveg 70 kr.

Amerikai közzvénykenőcs,

gyors és biztos hatású legjobb szer minden közzvényes és oszós bajok, u. m.: gerinczagybantalom, társzagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzaggatás, stb. stba. ellen. 1 frt 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-tól, egy üveg 50 kr.**Fagybalsam,** Pserhofer J.-tól. Évek óta a fagyos tagokra és minden idült sebre mint legbiztosabb szer elismervé. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.**„Stoll“-féle Kolapraeparatumok,** kitűnő szor gyomor és béltetlenségeknek.**Kola-elixir vagy bor,** 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr, 1/4 liter 85 kr.**Golyva-balsam,** Pserhofer J.-tól, kitűnő szer golyva ellen, 1 üveg 40 kr. Bérmentve 65 kr.**Élet-esszencia,** (prágai csoppek), Pserhofer J.-tól, megrott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszert. 1 üveg 22 kr. 12 üveg 2 frt.**Utifüvedy,** Pserhofer J.-tól, egy ált. ismert kitűnő háziszert hurut, rekedtség, göresős köhögés stb. ellen. 1 üvegecske 50 kr, 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.**PSERHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel“ Bécs, I., Singerstrasse 15.**

1401 6—6

midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használatát folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel Weinzeittel Josefa.

Kiechgraberamt, Gföhl mellett, 1893. márcz. 27.

Tekintetes ur!

Alulírott ismétlen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsek értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel Hahn Ignácz.

Gotschdorf, Kolbaeh mellett, Szilázia, 1886 október 8-án.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomorajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsek nálam sohasem tognak kifogygni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok

tisztelettel Zwickl Anna.

Tannochinin hajkenőcs,

Pserhofer J.-tól. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismervé. Egy elegáns nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz, Stuedel tanár-út és szűrés által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujkkacsz, sebes vagy gyuladt mell, vagy más ily bajknál mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégey 50 kr. Bérmentve 75 kr.**Általános tisztító-só,** Bullrich A. W.-tól.

Kitűnő háziszert a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhív, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezhetnek. Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvéttel küldetnek.**Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírásával és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.**

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigorúan büntetettik.

